

МЕДІАКУЛЬТУРА І ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

УДК 007:304:659.3

О. О. Полумисна

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Інформаційно-комунікаційні ресурси для людей з інвалідністю

Полумисна О. О. Інформаційно-комунікаційні ресурси для людей з інвалідністю. У статті розглянуто мережу Інтернет як одну із найпопулярніших інформаційно-комунікаційних структур, завдяки якій люди з інвалідністю можуть повноцінно спілкуватись, викладати і поширювати власні ідеї та думки, ознайомлюватися з інформацією, призначеною саме для них; проаналізовано діяльність різних організацій, які в рамках своєї програми займаються забезпеченням доступності Мережі та співпрацюють з найвищими органами влади з метою оптимізувати доступ людей з інвалідністю до Інтернету та усунути бар'єри, що заважають їм брати активну участь у житті соціуму; з'ясовано, що в Україні не забезпечено належним чином доступ до інформації на офіційних сайтах для осіб з порушенням слуху та зору. Систематизовано переважно українські інформаційно-комунікаційні ресурси за категоріями: загальні інформаційні сайти (Всеукраїнське громадське об'єднання Національної Асамблеї людей з інвалідністю, Інформаційно-ресурсний центр інвалідів, Наукове товариство інвалідів «Інститут соціальної політики», Всеукраїнська організація інвалідів «Союз організацій інвалідів України», благодійний фонд «Повір у себе», INVAK.INFO та інші); сайти вузькотематичної спрямованості: фізичні недоліки, пов'язані з порушенням опорно-рухового апарату (Шейникам, Tvoishag.com, Інвафішки, Асоціація інвалідів-спинальників України, Все про ДЦП та ін.), порушення інтелекту і психічні захворювання (Всеукраїнська благодійна організація «Даун Синдром»), порушення функцій слуху (Київська міська федерація з фізичної культури та спорту глухих, Deaf.Com.Ua), порушення функцій зору (Українське товариство сліпих, Харківська громадська організація «Харківський центр реабілітації молодих інвалідів та членів їх сімей «Право вибора»), порушення роботи внутрішніх органів («Цукровий діабет і все, що з ним пов'язано», Асоціація допомоги інвалідам і пацієнтам з ХЛПЗ). До культурно-спортивних (розважальних) віднесено сайти Спортивної федерації глухих України та Асоціації футболу інвалідів України, авторський сайт Тетяни Яремчук, «Знакомства для інвалідів – близькі люди рядом», до медіаресурсів – Всеукраїнська газета «Без бар'єрів», новинарний сайт АРИС, INVAMEDIA: «Медіапортал рівних можливостей», «Заклик». Зроблено короткий огляд цих інформаційно-комунікаційних ресурсів, що допомагають людям з особливими потребами отримувати доступ до інформації, активно інтегруватися у соціум.

Ключові слова: *люди з обмеженими можливостями, люди з інвалідністю, інтеграція, інформаційно-комунікаційні ресурси, інформація, мережа Інтернет.*

Полумисная О. А. Информационно-коммуникационные ресурсы для людей с инвалидностью. В статье рассмотрена сеть Интернет как одна из наиболее популярных информационно-коммуникационных структур, благодаря которой люди с ограниченными возможностями могут полноценно общаться, выкладывать и распространять собственные идеи и мысли, знакомиться с информацией, предназначенной именно для них; проанализирована деятельность разных организаций, которые в рамках своей программы занимаются обеспечением доступности Сети и сотрудничают с высшими органами власти с целью оптимизировать доступ людей с инвалидностью к Интернету и устранить барьеры, которые мешают им активно участвовать в жизни социума; выяснено, что в Украине не обеспечен должным образом доступ к информации на официальных сайтах для лиц с нарушением слуха и зрения. Систематизированы преимущественно украинские информационно-коммуникационные ресурсы за категориями: общие информационные сайты (Всеукраинское общественное объединение Национальной Ассамблеи людей с инвалидностью, Информационно-ресурсный центр инвалидов, Научное общество инвалидов «Институт социальной политики», Всеукраинская организация инвалидов «Союз организаций инвалидов Украины», благотворительный фонд «Поверь в себя», INVAK.INFO и другие); сайты узкотематической направленности: физические недостатки, связанные с нарушением опорно-двигательного аппарата (Шейникам, Tvoishag.com, Инвафишки, Ассоциация инвалидов-спинальников Украины, Все о ДЦП и др.), нарушения интеллекта и психические заболевания (Всеукраинская благотворительная организация «Даун Синдром»), нарушение функции слуха (Киевская городская федерация физической культуры и спорта глухих, Deaf.Com.Ua), нарушение функций зрения (Украинское общество слепых, Харьковская общественная организация «Харьковский центр реабилитации молодых инвалидов и членов их семей «Право выбора»), нарушения работы внутренних органов («Сахарный диабет и все, что с ним связано», Ассоциация помощи инвалидам и пациентам с ХЛПЗ). К культурно-спортивным (развлекательным) отнесены сайты Спортивной федерации глухих Украины и Ассоциации футбола инвалидов Украины, авторский сайт Татьяны Яремчук, «Знакомства для инвалидов – близкие люди рядом», к медиаресурсам – Всеукраинская газета «Без барьеров», новостной сайт АРИС, INVAMEDIA: «Медиапортал равных возможностей», «Заклик». Сделано краткий обзор этих информационно-коммуникационных ресурсов, которые помогают людям с особыми потребностями получать доступ к информации, активно интегрироваться в социум.

Ключевые слова: *люди с ограниченными возможностями, люди с инвалидностью, интеграция, информационно-коммуникационные ресурсы, информация, сеть Интернет.*

Polumysna O. Information-Communication Resources for People with disabilities. The paper considers the Internet as one of the most popular communicative structures that helps people with disabilities to fully communicate, give and spread thoughts and ideas, find out information intended for them in particular. It analyses the activity of different organizations that, within their programs, provide Internet access and cooperate with the authorities to optimize Internet access for people with special needs and to remove the barriers that prevent them from taking active part in social life. It is established that Ukraine does not appropriately provide access to the information at official websites for

people with sight and hearing disorders. Mainly Ukrainian information-communication resources are categorized into: general informational websites (All-Ukraine Public Association "National Assembly of People with Disabilities", Disability Information Resource Center, Scientific Association of Disabled People "Institute of Social Policy", All-Ukraine Organization of People with Disabilities "Union of Ukrainian Organizations of People with Disabilities", Charity Fund "Believe in Yourself", INVAK.INFO and others); highly specialized websites: physical disabilities related to musculoskeletal system disorders (Sheinikam, Tvioshag.com, Invafishki, Ukrainian Association of People with Spinal Disabilities, Everything about cerebral palsy etc.), brain malfunctions and mental disorders (All-Ukraine Charity Organization "Down Syndrome"), hearing disorders (Kyiv Municipal Federation of Physical Culture and Sport for Deaf People, Deaf.com.ua), sight disorders (Ukrainian Association of Blind People, Kharkiv Public Association "Kharkiv Rehabilitation center for Young People with Disabilities and Their Family Members "Right of Choice"), internal organ disorders ("Diabetes and Everything that has to do with it", Association of Assistance to People with Disabilities and Patients with Chronic Lymphoproliferative Disorders). Cultural-sports (entertaining) websites include websites of Ukrainian Sports Federation of Deaf People and Ukrainian Football Association of People with Disabilities, Tetiana Yarymchuk's Website, "Dating for Disabled People – Close People Nearby", Media resources include All-Ukraine Newspaper "No Barriers", the news site ARYS, INVAMEDIA: Mediaportal of Equal Opportunities", "Zaklyk". A short review of the above information resources, which help people with disabilities to get access to information and actively participate in social life, is given.

Keywords: *people with special needs, integration, information-communication resources, information.*

На сьогодні Інтернет досить міцно вкорінився в життя суспільства, перетворившись на найпопулярнішу інформаційно-комунікаційну структуру, яка відіграє особливу роль у житті людей з інвалідністю, бо саме завдяки їй вони можуть повноцінно спілкуватись, знаходити своє місце в соціумі, ознайомлюватися з інформацією, що стосується саме їх, поліпшуючи, таким чином, свою обізнаність, поінформованість.

Інвалідність як соціальне явище притаманне кожній державі. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, на світовому рівні інвалідизація сягає 750 мільйонів людей, 80% інвалідів проживають у країнах, що розвиваються, 10% населення бідних країн є інвалідами, кожна десята дитина у світі живе з інвалідністю, у бідних країнах лише 2–3% дітей-інвалідів ходять до школи [4]. Рівень грамотності серед дорослих інвалідів сягає 3%, причому в деяких країнах частина освічених серед жінок-інвалідів не перевищує 1% [2]. В Україні статус інваліда мають близько 3 млн. людей [3]. Це інваліди з дитинства, із захворюванням опорно-рухового апарату, нечуючі, незрячі, ті, хто став інвалідом в період Великої Вітчизняної війни, а також війни в Афганістані, під час проведення АТО та ін. З огляду на це, вважаємо за потрібне зробити огляд ресурсів, призначених для людей з інвалідністю, та систематизувати їх.

Об'єкт дослідження – інформаційно-комунікаційні ресурси мережі Інтернет.

Предмет дослідження – українські інформаційно-комунікаційні ресурси, корисні для осіб з інвалідністю.

Долею цих людей досить активно переймається світова спільнота. Як приклад, можна навести діяльність міжнародної професійної організації Internet Society, яка в

рамках своєї програми займається забезпеченням доступності Мережі. До її компетенцій входить співпраця з найвищими органами влади з метою оптимізувати доступ людей з обмеженими можливостями до Інтернету та усунути ті бар'єри, які заважають їм брати повноцінну активну участь у житті соціуму. Окрім того, ця організація на чолі з керівними органами розробляє різноманітні регуляторні та законодавчі інструменти з метою полегшення доступу до Мережі людей з інвалідністю.

На одному з останніх засідань ООН наголошувалося на необхідності бачити в людях не їх інвалідність, а їх можливості, майбутні перспективи. Серед низки питань, порушених під час Дев'ятої сесії Конференції держав-сторін Конвенції про права людини з інвалідністю, йшла мова про підвищення рівня доступу до інформації та комп'ютерних технологій [1].

Більше 100 країн підписали і ратифікували цю Конвенцію, де зазначається: «Всі люди з усіма формами інвалідності повинні користуватися всіма правами людини і основними свободами на рівні з іншими особами» [5]. При цьому, як зазначається на сайті ООН, «відсутність достатніх ресурсів не є вагомою причиною для того, щоб відкласти реалізацію Конвенції, і не повинно використовуватись у якості виправдання для скорочення кола осіб, які здійснюють її положення. В процесі реалізації конвенції мають враховуватись всі форми інвалідності» [5]. Так, у статті 4 Конвенції зазначається, що всі держави-учасники зобов'язуються забезпечувати наявність і використання нових технологій, включаючи інформаційно-комунікаційні технології <...> надавати інвалідам доступну інформацію про

засоби, що полегшують мобільність, прилади та допоміжні технології, в тому числі нові технології, а також інші форми допомоги, допоміжні послуги і об'єкти» [6]. У статті 9 йде мова про забезпечення інвалідам доступу на рівні з іншими до фізичного оточення, до транспорту, до інформації і зв'язку, включаючи інформаційно-комунікаційні технології та системи» [6], у статті 21 говориться про те, що інваліди можуть користуватися правом на свободу вираження думок, включаючи свободу шукати, отримувати та розповсюджувати інформацію та ідеї на рівні з іншими, користуючись при цьому всіма формами спілкування» [6].

Серед країн-учасників є й Україна, влада якої постановила проводити дії, зазначені в законі «Про ратифікацію Конвенції про права осіб з інвалідністю» (стаття 9 Доступність), але при цьому в законодавстві не зазначено жодних юридичних наслідків за невиконання даних обов'язків.

З метою контролю дій влади та об'єднання зусиль громадських організацій для вироблення спільних стратегій щодо впровадження Рекомендацій Комітету ООН з прав людей з інвалідністю у 2016 році було опубліковано порадник для ГО людей з інвалідністю «Нічого для нас без нас» за ініціативи ВГО «Національна Асамблея інвалідів України», де, зокрема, зазначається, що в Україні «не забезпечено напрямок щодо доступності інформації на офіційних сайтах для користування осіб із порушеннями зору та слуху, визначеного «Національним планом дій із реалізації Конвенції ООН про права інвалідів на 2013-2020 роки», послуги перекладачів жестової мови надаються лише неурядовими організаціями нечуючих, особи з інвалідністю по зору не можуть самостійно ознайомитись із документами, які пропонуються під час отримання адміністративних послуг тощо [9, с. 41–42], та пропонуються шляхи вирішення як з боку держави, так і з боку громадських організацій.

Цілком слушним є твердження, що рівень політичного, соціального, економічного та морального здоров'я тієї чи іншої держави можна визначити за становищем осіб з обмеженими можливостями. У нашій країні існують певні перешкоди на шляху до створення належних умов для осіб з інвалідністю. Їх класифікують на:

- ментальні (проблема усвідомлення здоровими людьми ситуації та специфічне

ставлення до осіб з обмеженими можливостями);

- фізичні (транспортна та архітектурна недоступність, що є перешкодою для пересування, праці, освіти тощо);

- інформаційні (переважно стосується людей з вадами зору – відсутність дублювання звуковою інформацією візуальних даних; слуху – відсутність дублювання візуальною інформацією звукових даних тощо [12].

На цьому неодноразово наголошував єврокомісар з прав людини Томас Хаммарберг, стверджуючи, що в Україні існують певні проблеми щодо адаптації людей до соціуму [3].

Особливо це стосується доступності до веб-ресурсів незрячих людей. Кабінет Міністрів затвердив технічні вимоги на створення офіційних сайтів, які були б доступними для користувачів з порушеннями слуху та зору. Так, у постанові Кабміну від 26 вересня 2013 року № 730 йдеться про те, що місцеві держадміністрації повинні забезпечити доступ до своїх офіційних сайтів людям з вадами слуху і зору. Зокрема, «передбачати можливість використання комп'ютерних програм екранного доступу, які забезпечують виведення даних у звуковій або рельєфно-крапковій формі. Аудіо- та відеоматеріали повинні супроводжуватися текстом, еквівалентним інформації, що містить аудіо- та відеозапис. Інформація, розміщена в рухомій стрічці, графічні та мультимедійні матеріали повинні дублюватися за допомогою звичайного тексту тощо» [10]. Наприклад, сайт Укрзалізниці адаптував інформацію на своєму сайті для таких людей, але це поодинокі випадки. Одним із таких є навчально-інформаційний комп'ютерний центр Українського товариства сліпих (НІКЦ УТОС), де вся інформація на сайті пристосована для людей з вадами зору.

З огляду на всі незручності в побуті для осіб з обмеженими можливостями, досить складно переоцінити роль інформаційно-комунікаційних технологій. У цих людей з'явилася можливість знайомитись, спілкуватись, навчатись, працювати, ознайомлюватись з корисною інформацією, орієнтуватись у світових процесах тощо. Тому вважаємо за потрібне систематизувати українські інформаційні ресурси, які є і будуть корисними для осіб з особливими потребами та забезпечать їх право вільно висловлювати власну думку, мати можливість шукати,

отримувати і поширювати інформацію та свої ідеї на рівні з іншими. Ці ресурси можна поділити на такі категорії: загальні інформаційні сайти, тематичні, культурно-спортивні (або розважальні) сайти та медіаресурси.

До загальних інформаційних сайтів можемо віднести сайт Всеукраїнського громадського об'єднання Національної Асамблеї людей з інвалідністю (<http://naiu.org.ua>), де дізнаємось про різноманітні проекти, спрямовані на допомогу людям з обмеженими можливостями. Зокрема, йде мова про програми «Батьки за раннє втручання в Україні», АР «Повернення до життя», проект «TEAM», спрямований на працевлаштування внутрішньо переміщених осіб з обмеженими можливостями, які постраждали на Сході України, проект IDEAS – «Інклюзивні рішення для рівноправного та відповідального суспільства» (для захисту людей з інвалідністю у процесах прийняття рішень та у суспільстві загалом). Для залучення людей з особливими потребами до активного соціального життя влаштовують різноманітні тренінги, семінари, флешмоби з метою покращення доступності послуг. На особливу увагу заслуговує сайт «Безбар'єрна Україна», потрапити на який можна через сайт Національної асамблеї інвалідів. Тут люди з обмеженими можливостями можуть ознайомитися з корисною для них інформацією: новинами, законами, путівником доступних місць в Україні, нормативними документами тощо. У рубриці «Універсальний дизайн» порушуються питання щодо проектування середовища так, щоб ним могли скористатися якомога більше людей, особливо це має бути зручно для людей з особливими потребами. Окрім того, сайт Національної Асамблеї людей з інвалідністю має свою сторінку у соціальній мережі Facebook, що робить її ще більш доступною для інтернет-користувачів (можливість коментувати, висловлювати свою точку зору з тих чи інших питань).

«Інформаційно-ресурсний центр інвалідів» (<http://inva-center.sumy.ua/>) створений за ініціативи співробітників цього центру при Сумській центральній бібліотечній системі з метою максимально задовольнити потреби людей з обмеженими можливостями в отриманні новинарної інформації, веденні власного блогу, онлайн-спілкуванні на форумах, розміщенні повідомлень тощо. На даному порталі є можливість ознайомитися з

громадськими організаціями м. Суми, які працюють з людьми з інвалідністю. Зокрема, зосереджена увага на спортивному житті цих людей: «Спортивний клуб інвалідів «Фенікс», центри по роботі з інвалідами: «Інваспорт», центри соціальної реабілітації: «Феліцитас», «Берегиня», Обласний центр реабілітації дітей з особливими потребами, з фотоматеріалами, корисними для інвалідів. Також є можливість обговорити питання на їхній сторінці у Facebook за певною тематикою, як-от: діяльність організацій, товариств і клубів, юридична консультація, обговорення фото- та відеоматеріалів, коментарі до статей і публікацій, а також пропозиції працевлаштування (форум, де розміщуються пропозиції роботи для людей з обмеженими можливостями), пропозиція своїх послуг (люди з обмеженими можливостями пропонують свої послуги та продукцію потенційним працевлаштувачам і покупцям), обговорюються можливості організації та участі людей з обмеженими можливостями в активному відпочинку, подорожах тощо.

На сайті громадського об'єднання «Наукове товариство інвалідів «Інститут соціальної політики» (<http://isp.rehab.org.ua/ukrainian>) порушуються проблеми, пов'язані з питаннями освіти людей з інвалідністю, у першу чергу, мова йде про науковців, для них проводяться тренінги, семінари (для прикладу «Адаптація до навчання в університеті», «У вас особлива дитина» та ін.).

Оригінальний підхід до організації матеріалів на сайті Всеукраїнської організації інвалідів «Союз організацій інвалідів України». На головній сторінці розміщена інтерактивна карта з назвами обласних центрів. Натискаючи на них, переходимо до сторінки конкретної обласної ради, де розповідається про участь її працівників у житті людей з особливими потребами. Зокрема, на цьому сайті можна попрацювати із законодавчими документами, отримати юридичні консультації щодо правової захищеності людей з інвалідністю. Так, на сторінці Львівської обласної асоціації Всеукраїнської організації союз осіб з інвалідністю розташована газета «Благовіст», телепередача «Береги надії», де розміщується інформація про різноманітні конференції, з'їзди, на яких головними є питання, пов'язані з проблемами людей з обмеженими можливостями. Також тут можна

ознайомитися з електронною версією газети «Сила духу».

Корисним інформаційно-комунікаційним ресурсом є сайт благодійного фонду «Повір у себе» (<http://www.povirusebe.org/about-us/>), засновники якого допомагають українській молоді реалізувати себе, підтримують їхні захоплення, наукові дослідження. На сайті двостороння комунікація, кожен учасник може залишити коментар.

INVAK.INFO (invak.info) – проект благодійного фонду розвитку комп'ютерних та інформаційних технологій для інвалідів, який втілює ідеї інклюзії в українському суспільстві. На цьому порталі міститься інформація, що стосується сфери спорту, освіти, технологій, працевлаштування, законодавчих документів, розповідаються життєві історії людей, «сильних духом». Зокрема, представлені програми «Навчання без обмежень», «Можливості для працевлаштування», «Просвітницька робота», «Благодійність задля незалежності». Окрім того, втілюють у життя такі проекти, як «Комп'ютер – спосіб життя» та «Інтернет без кордонів», що дають можливість людям з інвалідністю бути незалежними від інших.

Оскільки на даний момент відсутній дієвий механізм контролю за реальним створенням робочих місць для людей з інвалідністю [9], надзвичайно корисним таким користувачам буде сайт «НОВИНИ Працевлаштування людей з інвалідністю» (intrud.gov.ua), де можна ознайомитися з пропозиціями роботодавців, порадами щодо адаптації до робочого місця тощо.

На порталі державних послуг запропоновано диференціювати обмежені можливості за таким принципом, як:

1. фізичні недоліки, а саме порушення опорно-рухового апарату;
2. порушення інтелекту і психічні захворювання;
3. порушення функцій слуху (глухі та слабочуючі);
4. порушення функцій зору (сліпі та слабозорі);
5. порушення роботи внутрішніх органів, тобто інваліди по «загальному» захворюванню (цукровий діабет, бронхіальна астма, онкозахворювання та інше) [8]. За таким принципом вважаємо логічним розрізняти сайти вузькотематичної спрямованості.

1. Для користувачів з порушенням опорно-рухового апарату.

Сайт Шейникам (www.sheynikam.com) створений з метою допомогти людям, котрі отримали травму хребта і залишилися прикутими до інвалідного крісла. Тут можна знайти відео різноманітних вправ, які потрібні для відновлення рухових функцій. Поради надаються тими людьми, хто зіткнувся з даною проблемою. Окрім того, можемо ознайомитися зі списком медичних реабілітаційних центрів як в Україні, так і за кордоном, причому дається повна інформація: адреси, телефони та прізвища лікарів. Що стосується травм хребта, то можна згадати блог про реабілітацію Tvoishag.com (tvoishag.com), де від автора можна дізнатись про новинки, розроблені в медицині, що стосуються людей із травмами хребта. Надзвичайно корисним для людей з такими травмами буде сайт «Інвафішки», створений з метою допомогти людям з інвалідністю у побуті.

Про дітей зі спинальною м'язовою атрофією та допомогу їм від благодійних фондів дізнаємося на сайті фонду «Children with Spinal Muskulare» (csma.org.ua). Засновники фонду постійно роблять розсилки про лікування СМА, зосереджуючи увагу на організаціях, які дають практичний доступ до лікувальних процедур. На сайті розміщений форум, де обговорюються методи лікування, діагностика, проводяться різного роду консультації тощо.

На сайті Всеукраїнської громадської організації «Асоціація інвалідів-спинальників України» головна увага зосереджена на питанні допомоги та реабілітації осіб з інвалідністю-спинальників та з порушенням функцій опорно-рухового апарату, на створенні безбар'єрного середовища, а також заходах по забезпеченню рівних прав і свобод. Перевагою цього сайту є надана можливість коментувати ті чи інші постанови, закони, що дає можливість налагодити інтерактивний зв'язок з людьми з інвалідністю, почути їхні думки щодо того чи іншого питання.

«Все про ДЦП» (www.dcp.com.ua) – цей сайт створений для інформування пацієнтів, їх сімей та професіоналів. Інформація про людей із ДЦП подається у світовому контексті: «Увага, чемпіонат з футболу на ходунках», «Світові ігри людей з ДЦП: 400 атлетів змагалися в Ноттінгемі», «Надмірна кількість ліків призначається пацієнтам з аутизмом та затримкою розумового розвитку». Цей ресурс розширює кругозір українських громадян з інвалідністю та допомагає об'єднати їх у

всьому світі й дати поштовх до ініціювання певних змагань на території України.

2. Для користувачів з порушенням інтелекту і психічними захворюваннями.

Досить рідко в українському інформаційному просторі зустрічаються ресурси для такої категорії людей. Проте, існує сайт Всеукраїнської благодійної організації «Даун Синдром» (downsyndrome.org.ua), який сприяє об'єднанню батьків особливих дітей, дає можливість дізнатися про нові методи навчання, події, що стосуються людей із синдромом Дауна.

3. Для користувачів із порушенням функцій слуху (глухі та слабочуючі).

Одним із небагатьох є портал Deaf.Com.UA (deaf.com.ua), призначений для інформаційної підтримки саме тих осіб, які частково або повністю не чуять, але хочуть відчувати себе повноцінними членами суспільства. Тут є багато цікавої інформації для тих, хто хоче вивчити жестову мову, дізнатись, який препарат є найбільш ефективним і допоможе покращити слух. Окрім того, постійно оновлюється інформація про найближчі заходи, зібрання людей з вадами слуху. Варто також згадати про Київську міську федерацію з фізичної культури та спорту глухих (deafsport.kiev.ua), де дізнаємось про спортивні події в житті людей із вадами слуху.

4. Для користувачів із порушенням функцій зору (сліпі та слабозорі).

Сайт для людей із вадами зору «Українське товариство сліпих» ([http://cputos.org.ua/](http://cputos.org.ua)) служить для контролю за діями влади щодо виконання нею своїх обов'язків. На цьому сайті розміщені періодичні видання УТОС: дитячий щомісячний журнал «Школяр», журнал «Заклик» і газета «Промінь». Вони представлені або у вигляді аудіофайлів, або документів з великим шрифтом. Має своє представництво в Мережі Харківська громадська організація «Харківський центр реабілітації молодих інвалідів та членів їх сімей «Право вибору», яка займається проблемами забезпечення права дітей зі складними порушеннями зору на якісне виховання та підготовку до інтеграції в соціум, проводить науково-практичні семінари-тренінги.

5. Для користувачів із порушенням роботи внутрішніх органів, тобто інвалідів по «загальному» захворюванню (цукровий діабет, бронхіальна астма, онкозахворювання та інше).

На сайті «Цукровий діабет і все, що з ним пов'язано» (www.diabet.org.ua) представлено матеріали щодо харчування хворих на діабет, лікування, а також різноманітні дослідження та новини у цій сфері. «Асоціація допомоги інвалідам і пацієнтам з ХЛПЗ» (<http://lympho.com.ua>) – сайт цієї громадської організації призначений для надання інформаційної, діагностичної, медичної та психологічної підтримки хворим на ХЛПЗ та їх родинам.

До культурно-спортивних (або розважальних) ресурсів відносимо сайти Спортивної федерації глухих України (<http://www.deafsport.kiev.ua/>) та Асоціації футболу інвалідів України (<http://afiu.com.ua/>). На сайтах популяризують такий вид спорту, як футбол серед людей як із вадами слуху, так і з різного роду інвалідністю. Наприклад, організують матчі для людей із вадами слуху або зору, серед хворих на ДЦП. Все робиться з метою інтеграції цих людей у повноцінне суспільне життя. До цієї категорії відносимо сайт Тетяни Яремчук (tatyana.yaremchuk.com), хворої з дитинства на ДЦП. Авторка цього ресурсу ділиться з оточуючими своєю життєвою історією та власною картинною галереєю, таким чином даючи поради та надію іншим людям зі схожими діагнозами.

Зокрема, до розважальних належить сайт «Знакомства для інвалідів – близькі люди рядом» (mykontakts.org). Завдяки сучасним комунікаціям людина з обмеженими можливостями має шанс познайомитися з новими людьми, які хочуть знайти собі друзів.

До категорії медіаресурсів можна віднести всеукраїнську газету «Без бар'єрів» (bbnews.com.ua), появу якої ініціювала Національна асамблея інвалідів України у 2008 році з метою підвищення поінформованості суспільства щодо соціального захисту громадян з інвалідністю та допомоги людям, котрі зіткнулися з інвалідністю й шукають шляхи повернення до активного життя. Причому розміщена інформація є не лише теоретичною, але й практичною: даються реальні поради щодо започаткування й ведення власного бізнесу, проводяться різноманітні тренінги щодо реалізації певних програм, надаються кваліфіковані коментарі фахівців, повідомляється про новинки у сфері медицини та реабілітації. Сайт є інтерактивним, тобто користувачі мають можливість поспілкуватись зі спеціалістами шляхом листування, поставити

ім питання, зокрема, зв'язатись безпосередньо із редакцією за допомогою телефону або e-mail тощо. Але останнім часом доступ до сайту призупинено.

Також до медіаресурсів можна віднести новинарний сайт АРИС (aris.at.ua). Читачам пропонується новинарний контент, що стосується людей з обмеженими можливостями, але він не досить часто оновлюється.

«INVAMEDIA: Медіапортал рівних можливостей» (<http://invamedia.com/>) – це інформаційний телевізійний портал, де ми можемо ознайомитися з новинами, що стосуються спортивного життя людей з обмеженими можливостями, дізнатись про події, які очікують на наших спортсменів із посиланнями на Національний комітет спорту інвалідів України, Західний реабілітаційно-спортивний центр НКСІУ, Національний центр паралімпійської і дефлімпійської підготовки «Україна», Національну асамблею інвалідів України. Зокрема, на цьому сайті міститься архів випусків програми про людей з особливою долею «Життя на рівних», що з'являлася на Першому національному протягом 2013 року та мала свої сторінки у соціальних мережах Facebook, ВКонтакте, але так і не отримала свого продовження.

«Заклик» – об'єднана редакція періодичних видань Українського товариства сліпих» (zaklyk.org.ua) – сайт, на якому розміщуються як матеріали, надруковані на шпальтах газети, так і ті, що з різних причин не були опубліковані. Тут представлено сторінки видань «Промінь», «Заклик», «Школяр».

Надзвичайно популярним інформаційно-комунікаційним сервісом Інтернету на сьогоднішній день є соціальні мережі. За визначенням Ю. Слугіної, під соціальними мережами розуміється програмне забезпечення і сервіси на інтернет-платформі, які дозволяють людям збиратися разом у віртуальному середовищі, проводити дискусії, спілкуватися і брати участь у будь-якій формі соціальної взаємодії, що охоплює текст, аудіо, відео та інші медіа індивідуально або у будь-якій комбінації [11: 131]. Майже кожна громадська організація із перерахованих вище має свою сторінку на Facebook, де з легкістю можна

додатися до дискусії з приводу тієї чи іншої події, миттєво отримати відгуки. Люди з особливими потребами об'єднуються в інтернет-спільноти та групи – переважно з метою допомогти одне одному (Харківський центр вільного часу «Мы вместе», «Володя буде ходити!!!/Volodya WILL BE walking!!!», «Інваліди дитинства, діти інваліди, переселенці із зони АТО», «Інваліди України, єднайтесь!!!!» та інші).

Окрім того, що проблемою людей з особливими потребами з України переймаються українські організації, ними ще й зацікавлені інші держави, зокрема Німеччина. Як приклад, на сайті ued-ued.de представлені Громадська Організація «Союз Чорнобиль Німеччина», Громадська організація «Товариство російськомовних інвалідів Німеччини – Під одним дахом». Сайт був розроблений в рамках реалізації програми суспільства з інтеграції людей з обмеженими можливостями та має свої сторінки у соціальних мережах, зокрема на Facebook. Товариство російськомовних інвалідів Німеччини «Unter einem Dach e.V.» спільно із волонтерським рухом, Ротарі клубом RC Kharkiv-City реалізують соціальний проект «Допоможи сім'ї інваліда», спрямований на допомогу українським бійцям з інвалідністю, яку вони отримали під час війни на Донбасі.

Таким чином, на сьогодні маємо певну кількість інформаційно-комунікаційних ресурсів (переважно це сайти громадських організацій), які інформують людей з інвалідністю про ті події, що відбуваються навколо них, намагаються максимально інтегрувати цих людей в соціум. Роль цих ресурсів неоціненна: окрім того, що люди можуть віддалено працювати, вони мають платформи для комунікації, де не лише обговорюють свої проблеми, пов'язані з труднощами працевлаштування, доступністю до різного роду послуг, а й повноцінно беруть участь у різних змаганнях, тренінгах, семінарах тощо. Відповідно, щоб покращити доступ до інформації, потрібно дотримуватись певних норм при створенні сайтів: публікувати інформацію в доступних форматах із використанням технологій, що враховують різні форми інвалідності їх користувачів.

Література

1. Валерій Сушкевич : Міжнародна спільнота ООН наголошує на необхідності бачити в людях їх можливості, а не інвалідність [Електронний ресурс] // Офіційне інтернет-представництво Президента України. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/news/valerij-sushkevich-mizhnarodna-spilnota-oon-nagoloshuye-na-n-37445>.

2. Дискриминация в отношении инвалидов [Электронный ресурс] // Сайт Организации Объединенных Наций. – Режим доступа : http://www.un.org/ru/events/humanrightsday/2009/discrimination_disabilities.shtml
3. Ежегодно в Украине растет количество инвалидов [Электронный ресурс] // Health info. – Режим доступа : <http://healthinfo.ua/articles/aktivn-otdh/10978>
4. Инвалидность [Электронный ресурс] // Сайт Организации Объединенных Наций. – Режим доступа : <http://www.un.org/ru/youthink/disabilities.shtml>
5. Инвалиды – развитие и права человека для всех [Электронный ресурс] // Enable. – Режим доступа : http://www.un.org/ru/rights/disabilities/background_6.shtml
6. Конвенция о правах инвалидов [Электронный ресурс] // Сайт Организации Объединенных Наций. – Режим доступа : http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/disability.shtml
7. Конвенція про права інвалідів [Електронний ресурс] // Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71/ed20151209?lang=en
8. Люди з обмеженими можливостями (інваліди) [Електронний ресурс] // IGov Портал державних послуг. – Режим доступу : <https://igov.org.ua/subcategory/1/3/situation/20>
9. Нічого для нас без нас: порадник для громадських організацій людей з інвалідністю [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://naiu.org.ua/nichogo-dlya-nas-bez-nas-poradnyk-dlya-gromadskyh-organizatsij-lyudej-z-invalidnistyu/>
10. Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 4 січня 2002 р. № 3 і від 29 серпня 2002 р. № 1302 ; Постанова від 26 вересня 2013 р. № 730 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 80. – С.45.
11. Слугина Ю. Маркетинговые коммуникации в социальных сетях: проблемы и перспективы / Ю. Слугина // Вестник финансового ун-та. – 2015. – № 2. – С. 130–134.
12. Циган Х. Як вижити людині з обмеженими можливостями в Україні? / Х. Циган // Буковинське віче. – Режим доступу : <http://invak.info/stati/3841-yak-vizhiti-lyudini-z-obmezhenimi-mozhlyvostyami-v-ukrajini.html>

References

1. Valerii Sushkevych: Mizhnarodna spilnota OON naholoshuie na neobkhidnosti bachyty v liudiakh yikh mozhlyvosti, a ne invalidnist [Elektronnyi resurs] // Ofitsiine internet-predstavnytstvo Prezidenta Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://www.president.gov.ua/news/valerij-sushkevich-mizhnarodna-spilnota-on-nagoloshuye-na-n-37445>.
2. Diskriminaciya v otnoshenii invalidov [Elektronnyj resurs] // Sajt Organizacii Ob'edinennyh Nacij. – Rezhim dostupa: http://www.un.org/ru/events/humanrightsday/2009/discrimination_disabilities.shtml
3. Ezhegodno v Ukraine rastet kolichestvo invalidov [Elektronnij resurs] // Health info. – Rezhim dostupa: <http://healthinfo.ua/articles/aktivn-otdh/109784>.
4. Invalidnost' [EHlektronnyj resurs] // Sajt Organizacii Ob"edinennyh Nacij. – Rezhim dostupa: <http://www.un.org/ru/youthink/disabilities.shtml>
5. Invalidy – razvitie i prava cheloveka dlya vsekh [EHlektronnyj resurs] // Enable. – Rezhim dostupa: http://www.un.org/ru/rights/disabilities/background_6.shtml
6. Konvenciya o pravah invalidov [EHlektronnyj resurs] // Sajt Organizacii Ob"edinennyh Nacij. – Rezhim dostupa: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/disability.shtml
7. Konventsiiia pro prava invalidiv [Elektronnyi resurs] // Rezhym dostupu: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71/ed20151209?lang=en
8. Liudy z obmezhenymy mozhlyvostiamy (invalidy) [Elektronnyi resurs] // IGov Portal derzhavnykh posluh. – Rezhym dostupu: <https://igov.org.ua/subcategory/1/3/situation/20>
9. Nichoho dlia nas bez nas: poradnyk dlia hromadskykh orhanizatsii liudei z invalidnistiu [Elektronnyi resurs] // Rezhym dostupu: <http://naiu.org.ua/nichogo-dlya-nas-bez-nas-poradnyk-dlya-gromadskyh-organizatsij-lyudej-z-invalidnistyu/>
10. Pro vnesennia zmin do postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 4 sichnia 2002 r. № 3 i vid 29 serpnia 2002 r. № 1302. Postanova vid 26 veresnia 2013 r. № 730 // Ofitsiinyi visnyk Ukrainy. – 2013. – № 80. – S.45.
11. Slugina YU. Marketingovye kommunikacii v social'nyh setyah: problemy i perspektivy / Y. U. Slugina // Vestnik finansovogo universiteta. – 2015. – № 2. – S. 130–134.
12. Tsyhan Kh. Yak vyzhyty liudyni z obmezhenymy mozhlyvostiamy v Ukraini? / Kh. Tsyhan // Bukovynske viche. – Rezhym dostupu: <http://invak.info/stati/3841-yak-vizhiti-lyudini-z-obmezhenimi-mozhlyvostyami-v-ukrajini.html>